

תוצאות חיים

שיעורו השבועי של מרן הגאון רבי **יצחק רצאבי** שליט"א - פוסק עדת תימן
הנמסר בביתו מידי ליל שישי לבחורי הישיבות הקדושות
יוצ"ל בסיוע מוסדות יד מהרי"ץ

משלחן מלכים

מתורת מרן שליט"א

ובתנור'ך ובמשארות'ך (שמות ז' כ"ח)

תרגום "ובמשארות'ך", ובאצות'ך. וכן בפסוק "עריסותיכם", תרגום אצותכון. ופירש הירא כי הוא בחילוף אותיות עסותכון, הביאו מרפא לשון כאן. והוא כמו עיסותיכם בלשון חז"ל. ומצאתי סמך לדבריו מהתרגום המיוחס ליב"ע ששם כתוב עצותכון בע'.

ועיסה שבלשון חז"ל הוא עניין מיעור ודישה, מלשון "ועסותם רשעים", ומתחלף מן שי"ן שמאלית, כמו "ושם עשו". ואכן במדרש חדש מכת"י הגניזה פרשת ויחי כתוב, מתערב בעפר כשאור בעישה, בשי"ן שמאלית. וזהו שאמרו בספרי, "עריסותיכם", משיתערס. ופירש מהר"י הכהן בספר ח"י שלום, שהוא ע"ש שנתערב הקמח עם המים בשעת הגיבול, כמו שמתערבים החבלים של-מטה הנקראת עריסה, כשמסרגלים אותם זה בזה שתי וערב.

ואולי מזה נקראו הקידושין בשם אירוסין, בחילוף אה"ע עירוסין, ע"ש חוזק קישורה וחיבורה אליו בזה שלא תיפטר ממנו אלא בגט, ואיש זולתו שיבוא עליה חייב מיתה. וקרוב לזה בל"ע נקראים הנישואין בשם "ערס". וזה יתכן אפילו ע"ש מיתה ממש, אלא שהכל יודעים כלה למה נכנסה לחופה וכו', כדאיתא בכתובות דף ח' ע"ב. וכן בלשונם נקרא החתן בשם "ערוס", וגם הכלה נקראת "ערוסה", וזה נשתבש מלשון חז"ל ארוס וארוסה.

(מתוך נפלאות מתורת'ך במדבר ח"ב דף רצ"ו)

הדבר העורך
הנה זכינו כ"ה בספוצ
עפר לראות מצט מן
המצט פולד דסיקותו
fe מרן feיט"א
פתורתנו הקדושה,
ואהבתו אותה
ומחנתו פשמחנתה.
ומחנה זה צריק
להיחרט פנסינו חלק
וצמוק, כי לא הרפה
ראיט אנו את
הדולפיט feא פשצת
צוסקת פתורה, כק
feא מצוייט אנו פלמן
אפער פלפל
מהפכותיט ופלפול
מקדושת ונקיותט.
יהי רצון פנכה
להרבות enef את
רבותינו ופראקט מרן
feיט"א, צד זקנה
ושיטה, ולהתצלות
פתורה ויראה, קדושה
ופנהט תורה, שכל
מצנינו יהיו לפט
מיט פנקיות
ודסיקות. אמן כו"ר.

השיעור השבועי

שנמסר לבילי שישי עשייק פרשת שמות

שם תרועה על היללה

הרמב"ם בהלכות שופר אומר, תרועה זו האמורה בתורה נסתפק לנו וכו'. ומשמע שזה ספק גמור, ומי שעשה רק סדר תשר"ת או תש"ת או תר"ת ספק יצא ידי"ה. הספק הוא שאנו לא יודעים מהי התרועה, וא"כ למה הילולי נקרא תרועה, זה תרועה שלנו, וכדי להבחין היו צריכים לתת שם נפרד כעין יללה.

וגם לפי רב האי"ג גאון שהכל נכון, מ"מ למה שם תרועה נפל על זה.

בדברי רה"ג מתבאר דבר מעניין (באוה"ג דף 64), שרוב עם ישראל עשה כך תרועה, והמיעוט שברים. ולפי"ז מובן מה שקוראים לזה תרועה.

טעם תקנת רבי אבהו

הבית חדש שואל, למה רבי אבהו תיקן תשר"ת, דבר שאף אחד לא סבר ולא עשה. ומתוך, שמכיון שעושים את תש"ת ותר"ת משום שעושים את כל סוגי הבכ"י, לכן תיקן דבר שאולי גם זה צורה של בכ"י. כעין מה שכתב כבר הרמב"ן בדרשה לר"ה, שאף שאין דרך האמוראים לחלוק על התנאים, חשש רבי אבהו שמשום שאין קבלה ברורה, כי בכל מקום עושים אחרת, דלמא גנח ויליל הוא. (ודבריו הם כדעת הרמב"ם שתקנת רבי אבהו היא משום ספק, משא"כ הב"ח נשאר בזה בצ"ע).

והט"ז אומר תירוץ מעניין, שאביי אמר בגמרא שזה מחלוקת תנאי המשנה והברייתא, ובא רבי אבהו ואמר שזה לא מחלוקת, אלא שדברו התנאים על שיעורי הגניחה והיללה. ולכן גם הוסיף שזה יכול להיות גם שניהם יחד.

ורבינו חננאל אומר את שיטת רה"ג קצת בסגנון אחר, שכל מקום עשו אחרת, יש תש"ת, יש תר"ת, ויש גם תשר"ת, ורבי אבהו רק תיקן שיעשו הכל. נמצא שגם תשר"ת היה לפני כן. וזה חידוש.

למה מתחילים בתשר"ת

בעל המאור אומר דבר מעניין, למה אנו מתחילים עם תשר"ת, שהרי לכאורה זה היה צריך להיות דבר הפוך, תשר"ת בסוף, שהרי זה מה שלא היה מקובל כלל.

ואומר בעה"מ שמעלין בקודש ואין מורידין. דהיינו פותחים מהקטן, רבי אבהו, וממשיכים בדעת הברייתא, ומסיימים בדעת התנא. ועדיין יש להעיר, שלכאורה היה צריך להסמיך לברכה את סוג התרועה שהוא יותר אמת. וגם למד"א דהכל אמת, מ"מ תשר"ת הוא הכי לא אמת, כי הוא לא היה מקובל כלל.

ולפי"ד הזה"ק שהילולי והגנוני הם נצרכים משום דינא קשיא ודינא רפיא, זה הפלא ופלא, כי תשר"ת זה העיקר. ועוד בדעת הזה"ק כתב בספר יקרא דישיבי (לבעל הבית דוד), שצריך לעשות תשר"ת ולא יותר, כי זה האמת. ואם זה נכון, אז התשובה הכי טובה.

ביאור שורש מחלוקת רש"י ור"ת בהנחת תפילין

דברנו בשיעור שעבר גם על התפילין, רש"י ור"ת, ושאלנו איך התחילה המחלוקת.

הב"ח אומר שבתחילה סברו שמישהו טועה, ולכן חלק עשו כך וחלק עשו כך. ובא רבינו האר"י ז"ל והגיד בקבלה מאליהו הנביא ששתי הסברות הן אמת, וצריך למעבד תרוייהו.

ומהלך דומה לזה ביאר בספר אמונת חכמים, שמשא רבינו לא רצה להכריח לעשות ב' זוגות תפילין, כי מה שיעשו זה טוב. ויחיד סגולה עשו שניים.

הגישה המעשית לדברי קבלה

הזה"ק והמקובלים אומרים הרבה פעמים איזה דברים שהם לאנשים במדרגות גבוהות ושילפי הדרגה שלהם זה כבר חיוב, וזה לא אומר שזה חובה לכל אדם רגיל. וכמו שבתורה כתוב כל מיני חטאים חמורים על אנשים גדולים, וכשמעיינים רואים שזה לא כ"כ חטא. ומשל למה הדבר דומה, אתה שואל איזה אדם, תגיד לי אתה מכיר את פלוני ופלוני, מה דעתך עליו. והוא אומר לך, הוא? מושחת. ואם האדם הזה עצמו מושחת, זה אומר שהבן אדם המדובר מושחת לגמרי. אבל אם אתה שואל אדם גדול, אז אצלו מושג של מושחת זה גם אם המידות שלו לא כ"כ בסדר. כל אחד לפי הדרגות שלו הוא מחשיב לדבר גרוע. אז בתורה זה שפה הכי עדינה, ולכן אנשים גדולים שעשו חטא, בעיני התורה זה חטא גדול, ולכן קוראים לזה שהוא רשע. ויכול להיות שבסגנון של זמנינו עמלק היה אדמו"ר גדול.

טעמי המנהגים

ספרי תורה עם רישומים

אלו לא נקראו "נקודות", אלו נקראו "ציונים" או "רישומים".

לשון הריב"ש, וכן ספר תורה שיש בו פיסוקים בדיו פסול. הרי הנה דקדק בדבריו לומר "בדיו". וכן הלשון בקסת הסופר.

וכן מה שאמרו, ספר תורה מנוקד פסול. פשוט שלא דברו אלא על הנקודות, שנקראו בלשון המדקדקים הבהרות, והרי הם ביארו דבריהם ואמרו דקיימא לן יש אם למסורת. פירוש כגון מה שאמרו "מועדי ה' אשר תקראו אתם", אתם כתיב, אתם אפילו שוגגים אפילו אנוסים.

וכן בסכות, שנכתבה פעמיים בסכת בלי וי"ן, והשלישית עם וי"ן, וממנה למדו חכמים ששלוש דפנות מכשירים את הסוכה.

(רבנו מארי יחיא אלשיך זצוק"ל)

שימוש חכמים

שו"ת שנשאל מרן שליט"א

ש. האם להעדיף תפילה בהניח או כמנהג אבותינו. ת. אני רגיל בעניי להורות בכי האיי גוונא להעדיף בית כנסת שמתפללים בו כמנהג אבותינו, בנוסח ובמבטא.

ש. האם בתפילה אחת אומר השליח ציבור יהיו לרצון. ת. לא נהגו לומר בקול רם גם אז אלא בלחש, כמו שממשיך אלוהים לצור אחר כך בלחש, וכשאר הציבור.

ש. האם לבטל המניין כדי שלא יתפללו הקהל שחרית עם שליח ציבור מיד בקול רם. ת. פשוט לענ"ד דבשעת דוחק עדיף להתפלל כך ולא לבטל תפילה בציבור בגלל זה.

ש. האם להתפלל כשליח ציבור לפי נוסח בני הישיבה וכמבטאם. ת. הדין פשוט שמותר הן לגבי הנוסח הן לגבי המבטא, ובכלל זה הזכרת השם. אבל אינני ממליץ על כך, ואדרבה עדיף להמנע.

ש. בחור ישיבה תימני הלומד בישיבה ספרדית או אשכנזית כיצד עלו להתנהג באופן כללי. ת. בדרך כלל איין להשתנות ממנהג המקום בדברים הניכרים ונרגשים, כגון שלא לעמוד בזמן שהם יושבים ולא לישב בזמן שהם עומדים.

ש. אם ספרדי מבקש לקרוא בספר תורה בבית כנסת של תימנים כיצד לנהוג. ת. אין קפידיא אם יקרא בעצמו. אך למעט בשנוי המבטא עדיף, ויקרא עבורו החזן.

ש. האם מותר לשנות פסוקים בתפילות מלשון יחד ללשון רבים. ת. קיימא לן שמותר לשנות ללשון רבים, וכן להפך, כשאין דרך קריאת פסוק אלא כדרך תפילה ובקשה.

וברוך לידידנו הנעלה יד ימינו של מרן שליט"א, רב פעלים לתורה ולתעודה, הלא הוא הרב שילה יגאלי שליט"א, ראש מוסדות יד מהרי"ץ, הפועל ללא יאות כל השנה לטובת בני קהילתנו ברוחניות ובגשמיות בכלל, ובפרט לארגון תוצאות חיים. יהי רצון מלפני המקום ב"ה שתשרה שכינה במעשה ידיו, להגדיל תורה ולהאדירה.

מעמד מרומם

סיקור שמחת סיום מסכת אחר השיעור השבועי

במסגרת שיעור ליל שישי לבני הישיבות הקדושות, בביתו של אחד המיוחדים שבגדולי דורינו בגאונותו המפליאה ובקיאותו בכל מכמני התורה, ומחשובי עמודי ההוראה בדורינו, הוא מרן הגאון רבי יצחק רעאבי שליט"א, המתקיים למעלה מעשור שנים, אשר מלבן ומברר עם בחורי החמד סוגיות רבות בש"ס ובפוסקים, ראשונים ואחרונים, ואשר מייחס השיבות רבה לשיעור זה, להנחיל את שמירת המסורת לצעירי הצאן, התקיים בשבוע האחרון שמחת סיום מסכת ע"ז של בנו הרב נסים הי"ו. וזכו עשרות בחורים לראות בהתרגשות רבה את זיו פניו של מרן שליט"א מבהיק משמחתה של תורה באופן שאינם רגילים לראות כלל, והתמלאו באהבתה.

ואחר שהוגש כיבוד קל לכבודה של תורה, שרו שירות קודש בקדושה ובהתלהבות בהנהגת מרן שליט"א. ואח"כ השמיע להם מרן שליט"א שירה מיוחדת כדי שיטעמו מעט מן המעט ויביחנו בין שירות זמנינו לשירות העבר הקדוש. ויצאו הבחורים מביתו בעליצות רבה ובפנים בוהקות, ומלאי ערכי קודש שקבלו בערב מיוחד זה.

